

12. Svetová medzivojnová literatúra

A)

Literatúra po r. 1918 bola najviac poznamenaná 1. svet. vojnou. Jej tragické následky zasiahli každú oblasť života človeka i celej spoločnosti, často natrvalo (psychika ľudí). Vojna priniesla veľa obetí (cca 10 mil.), človeka začal pochybovať o spoločenských a medziľudských vzťahoch, obávať sa budúcnosti. Ekonomická situácia bola otrasná.

Ďalšou udalosťou, ktorá ovplyvnila literatúru a ľudstvo bola VOSR (1917) - znamenala prudkú zmenu v spoločenskom systéme v Rusku - nástup socializmu.

Koncom 20-tych rokov (1929) zasiahla celý svet veľká hospodárska kríza, ktorá mala za následok vysokú nezamestnanosť, znižovanie životnej úrovne, hlad, vystaňovalctvo. Trvala až do 1932/33. K hosp. kríze sa hlavne v 30-tych rokoch pripája medzinár. politická kríza (fašizmus - Nemecko, Španielsko, Taliansko), najmä po nástupe Hitlera k moci. Táto kríza vyústila neskôr do 2. svetovej vojny.

B)

Stratená generácia

- najprv predstavitelia americkej lit., ktorí bojovali v Európe na frontoch ako dobrovoľníci, príp. boli korešpondentmi novín vo vojne a vojna ich naveky poznačila.

Pomenovanie im dala učiteľka teórie umeleckej tvorby žijúca v Paríži Gertruda Steinová. Ich životné pocity prirovnala k malým deťom, ktoré zabúdili (stratili sa) v lese a nevedia nájsť cestu späť.

Najvýznamnejší predstavitelia: E. Hemingway, William Faulkner, Francis Scott-Fitzgerald, E. M. Remarque, Franz Kafka.

Ernst HEMINGWAY

- počas 1. sv. vojny pôsobil na talianskom fronte ako dopisovateľ, chcel bojovať, no nedovolili mu to.

- stal sa legendou, na protest proti vojne nosil puzdro na pištoľ a v ňom flašku ginu, bol dobrodružný typ.

Diela: Zbohom zbraniam

Slnko aj vychádza (Fiesta)

Zelené pahorky africké

Smrť po obede

Mať a nemať

Komu zvoní do hrobu

Starec a more

Ostrov v prúde

Erich Maria Remarque

Tvorba: z prvej svetovej vojny - Na západe nič nového

Cesta naspäť

iná tematika - Traja kamaráti; Vítazný oblúk; Noc v

Lisabone; Miluj blížneho svojho; Tiene v raji

z druhej svetovej vojny - Iskra života; Čas žitia, čas umierania

Na západe nič nového

- opísal vlastnú skúsenosť z vojny. Vypovedá o sebe a svojej generácii, ktorej vojna úplne zmenila psychiku, nazeranie na svet a donútila ich predčasne dospieť.

Cesta naspäť

(voľné pokračovanie NZNN) - hovorí o návrate vojakov domov po vojne. Stali sa z nich úplne iní, zmenení ľudia, cynickí, nevedeli sa vrátiť do normálneho života. Vytvorila sa priepasť medzi rodičmi a ich deťmi (vojaci).

Ďalšia tvorba:

Otrasnú ekonomickú situáciu v Nemecku po 1. sv. vojne priblížil v románe Traja kamaráti.

C)

Román rieka

- jeho zakladateľom je Romain Rolland (románom Ján Krištof)
- vysvetlenie pojmu:
  - dielo je rozsiahle, ako veľká rieka, zobrazuje život niekoľkých generácií,...
  - spojovacím článkom (motívom) diela je rieka (Rýn), väčšina dôležitých udalostí v živote hl. hrdinu sa odohráva na jej brehoch

Ján Krištof

- 10 zväzkový románový cyklus
- opisuje život hudobného skladateľa J. K. Crafta

D)

John Steinbeck - O myšiach a ľuďoch
Jaroslav Hašek - Osudy dobrého vojaka Švejka
Erich Maria Remarque - Noc v Lisabone

E)

Zdroje informácií:

Tlač, rozhlas, TV, časopisy, noviny, prednášky, rozhovory, besedy

Knižnice

Informačné pramene:

- primárne - (nespracované, originálne) patentové spisy, časopisy, slovníky, encyklopédie, príručky
- sekundárne - katalogizačné lístky (v katalógoch)
  - druhy katalógov: autorský (menný), vecný (predmetový), systematický, periodík
- terciárne - bibliografia (zoznam lit. o jednej téme); rešerš (prehľad poznatkov o nejakej problematike)